

Megnyitó Szegeden

Műszaki és közgazdasági könyvnapok

Az 1982. évi műszaki és közgazdasági könyvnapok országos megnyitó ünnepségét Szegeden, a Technika Házában (Klgyó u. 4.) rendezik meg ma, kedden délután 2 órakor. Az országos rendezvénysorozatot és a mintegy 350 kötetet fölvo-nultató kiállítást dr. Abrahám Kálmán építésügyi és városfejlesztési miniszter nyitja meg. Ezt követően a Technika Háza földszinti előadóter-

mében fél 3-kor dr. Rácz Albert államtitkár, az Állami Bér- és Munkügyi Hivatal elnöke időszéri gazdaságpolitikai kérdésekről tart előadást. A Klauzál téren ünnepi árustást is szerveznek. Az ideai műszaki és közgazdasági könyvnapokra 65 új mű jelenik meg, mintegy félmillió példányban, több mint 12 millió forint értékben, mely 40 százalékkal több a tavalyinál.

Jugoszláv küldöttség

A jugoszláv-magyar postai vezetői és szakértői megbeszéléseken született korábbi megállapodás alapján, s a szegedi postaigazgatóság, valamint a Szabadkai Postaforgalmi Vállalat között kialakult együttműködés jegyében tegnap, hétfőn háromtagú jugoszláv postai küldöttség látogatott

Szegedre. A Szabadkai Postaforgalmi Vállalat főigazgatója Pejanovic Janko vezette delegáció kétnapos látogatása alatt megtekinti a szegedi és kecskeméti postaforgalmi létesítményeket, s megkötí a két postai intézmény dolgozóinak hosszú távú együttműködését biztosító szerződést.

Diaporáma-biennálé

A váci Duna-kanyar Fotóklub és a Madách Imre Művelődési Központ október 7. és 10. között, tizedik alkalommal rendezi meg nemzetközi diaporáma biennálé-ját. Az október 7-én, csütörtökön este fél 6-kor rendezendő megnyitót követően három napon át angol, ausztrál, belga, csehszlovák, francia, NSZK-beli, román, svájci és magyar szerzők — közöttük két maki alkotó — diaporámáit mutatják be.

Bútorellátás és választék

Tegnap, hétfőn délután ültést tartott a Fogasztók Csongrád megyei Tanácsa a Hazafias Népfrent megyei bizottságának tanácskozó termében. A tanácskozás első napirendjeként megyénk bútorellátásában jelentkező problémákról tartott előadást Fodor Pál, a megyei tanács kereskedelmi osztálya AKF-vezetője, dr. Pan-

Kitüntetések

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa eredményes munkássága elismeréséül, nyugállományba vonulása alkalmából Kroszner Lászlót, a dorogi szénbányák vezérigazgatóját a Munka Érdemrend arany fokozatával tüntette ki. A kitüntetést Havasi Ferencnek, az MSZMP Politikai Bizottsága tagjának, a KB titkárának jelenlétében Kapolyi László ipari minisztériumi államtitkár hétfőn adta át.

A Magyar Pszichológiai Társaság Mérei Ferencnek, a pszichológiai tudományok doktorának a szociálpszichológia, a fejlődéslelektan és a klinikai pszichológia területén végzett kiemelkedő munkásságának elismeréséül a Ranschburg-emlék-éremet adományozta. A kitüntetést hétfőn Bartha Lajos, a Magyar Pszichológiai Társaság elnöke adta át.

Vall Kertész Akos Makra című, először 1971-ben megjelent nagy regényének hősnője, mondata pedig — nyugodtan kijelenthető — modellértékű: azokról az emberekről szólva, akiket leg több-ször becsapnak, akik kiszolgáltatottak, akik fölött csak elviharzanak a történelem zivatarai, akikre a döntések csak érvényesek, azok keletkezésébe viszont bele nem szólhatnak — róluk mondja Vall, önmaga hivatását megfogalmazva: akik helyett valakinek ugatni kell.

A mondat nyers, mi több, kihívó — de vajon nem ugyanilyen kihívó-e maga az alaphelyzet, ami egyértelműen hadakozást követel olyanoktól, akiknek erre módjuk nyílik? Például a Valihoz hasonló eszmegszállottaktól, vagy az ezzel egyenértékű, a tömegkommunikációban dolgozó emberektől (már amelyik közülük erre alkalmas). A lehető legtitizesebb morális feladvány párosul így szakmánk azon követelményeivel, amelyek például a riport műfajában (is) az erkölcsi alfat és omegát jelentik, természetesen mindenkor az esztétikai minőséggel kölcsönhatásban.

A szegedi tévéstúdió Meleg vízből hideg vízbe című, múlt héten kedden sugárzott filmje a Vall-mondat jegyében készült. A dél-alföldi tanácsközpontok sorsát vizsgálva sikerült elkerülnie a két legnagyobb buktatót, a részletekbe menő keresést és az egyikbe megközelítésből követhető, többé-kevésbé kötelező érvényű „illedelmes” témakibontást. Szikár, feszes, kíméletlen, mindazonáltal „totális” riport került képernyőre, amelyben a másokért hadakozó, a társadalmat fürkésző riporter humánuma és felelősségérzete uralkodott. Mindazok, akik Szikáncson, Kígyóson, Gátson vagy Rosszderdön előbb biztatást kaptak, hogy építkezzenek, pár év múlva pedig 15—20—25 ezer forintos bírságokra köteleztettek, majd elvándorolnak vagy házaikat árulják, miközben alig három kilométernyit kövesüt kéne

Filmek a szegedi stúdióból

és megtartandó munkaerő, s főleg a régi tanyák hátrányait kiküszöbölő, előnyeit továbbfejlesztő, népgazdasági szempontból igen jelentős szerepet betöltő képes tanácsközpontok. Mindez leg-alábbis ilyen televíziós megjelenítésre méltó. A rendező Siklósi Szilveszter és a forgatókönyvíró-riporter Horváth Dezső „teljes kört” tárt elénk fél óra alatt. S Vall mondatát visszhangozták, ez pedig a legtöbb, amit hasonló jellegű film hatásban ma elérhet.

Öszintén szólva, a mesélő kedvű, anekdotára hajlamos Liebmann Béláról sem igen hittem, lehet róla valami egészen újat eredetileg mondani. Vagyunk vele így néhányan. Kik hosszú évek óta a szegedi stúdió felől ismerjük, több óráját megröszöljük vele a napnak, hisz még ma is belár közénk a redakcióba, kérdez, mesél régi és még régebbi történeteket, amire hajlamos legyinteni az ember, hallotta jó párszor. Amióta kevésbé aktív munkatársunk, kollégánk, lassan ahhoz is hozzászoktunk, hogy nyugdíjaséletének egy-egy nevezetes eseménye, fotókiállítása vagy kerek születésnapja kapcsán e hasábolon is megénekeljük le-gendás dolgait, s minthogy maga is az évek múltával mind szívósabban temetkezik emlékei közé, vele tartunk. azokat idézzük, csinosítjuk, színezzük magunk is, ahogyan már az ilyesmik közös szakmánkkal jár.

Mondom, a *deja vu*-előítéletével pattintottam be a televízió gombját: nénteken sőt-tétedeskor, a szegedi stúdió-nak a szokásosan engedélyezett fél óráját jóval meghaladó, ötven perces portré-filmjére. S ahogy teltek a percek, megértettem okát e műsorszerkesztői ravallériának: mind nagyobb érdeklődéssel, izgalommal figyeltem az adást — tulajdonképpen nem az újdonságok varázsától, ellenkezőleg. Azok a tör-

ténetek, sztorik, melvekkel Béla bácsi unásig traktált mindahányunkat, a friss szemmel közelítő kamera jó-voltából másként, az eredetiség valami utánozhatatlan hamvasságával löttek át. Régóta hiszem, hogy az *ugyanazt, de másként* alternatívája megtanulhatatlan fortélyba bármilyen alkotásnak. S ha aprólékosan ki is mutathatnánk, mi minden technikával dústították a szerkesztő Bányai Júlia, az operatőr Kléner György, s a rendező Bohó Róbert ezt a szükségképpen vékony szá-lra fölfűzhető életregény stá-cióit, a hatás titkát csak közelítenénk, megfejtani alig-ha tudnánk. Mert ez a titok Bohó Róbert tehetségében rejtetik. Stílus-, ritmus- és arányérzékében, amivel a főszereplő monológját álló-és mozgóképekkel, zenével a montázsok páratlan ütemér-zékű eleganciájával ezerte át, hogy a filmből ne az egész ember (amire már terjedelmi okokból sem adód-na mód), hanem az ember egésze, értsd „lényege” emel-kedik elő. Olyan emberé, akit a történelem vihara egy vérvíztartós, háborgó tengeren dobál, sodor, ahol tulaj-donképpen teljesen kiszolgáltatott lenne az elemek sze-szélyének, s ahol ezért min-denen szalmaszálát megrágni elkap a túlélés reményében — vagyis hát soha, semmi-lyen körülmények közepette nem adja föl. A film címe is erre a sóvárgó életföztör-nem kacsint: *Vaskereszt, van amit akartok*. S valóban majdhogynem mellékes, ha a szóban forgó ember a fény-kepezőgép mestere: fotóappara-túra csak eszköze, amit tet-szés szerint behelyettesíthet-nénk, maga Béla bácsi is be-helyettesített volna bármivel, ami keze közé akad, ami sa-ját egzisztenciális vagy eti-kai céljait szolgálja.

Nem hiszem, hogy elvetem a sulykot: a Vaskereszt le-galábbis a szegedi stúdió ed-digi pályafutásának legiőbb tetteihez sorol.

N. I.

Kiállítás

„Az űrkutatás negyedszázada” címmel nyílt kiállítás hétfőn Budapesten, a Planetáriumban, az első Szeptnyik indításának 25. évfordulója alkalmából. A kiállítás mottója — „Az ember elindul a világűrbe és feltérképezi a naprendszer” — jelzi, hogy a kiállítás egy-részt az ember űrrepülésé-nek történetével, másrészt a bolygókat és csillagokat vizsgáló tudományok legfrissebb eredményeivel is-

merteti meg a látogatókat. Végigkísérhetjük az első Szeptnyikok krónikájától a jelenleg is a világűrben keringő Szaljut-7 űrállomá-sig az űrhajózás történeté-nek legfontosabb eseményeit. A közel 100 színes és fekete-fehér felvételtől álló kiállítást diasorozat egészíti ki, amely a tablókra ki-maradt legszebb képeket per-geti végig a nézők előtt. (MTI)

A Galéria jubileuma

A fennállása óta eltelt negyedszázadban a Magyar Nemzeti Galéria jelentős tudományos, művészettörténeti és nem utolsósorban restaurációs tevékenységet folytatott. Ez utóbbira az egyik leglátványosabb példa a jubileum alkalmából megnyíló, későgótikus szárnyasoltárokat bemutató állandó kiállítás.

A Magyar Nemzeti Galéria 1973-ban költözött a budavári palotába, s ezt követően lehetősége nyílt arra, hogy a magyar művészet régi és új emlékeit egy múzeum belül kerüljenek bemutatásra. A galéria szakemberei jelenleg is dolgoznak néhány rendkívül értékes műtárgy helyreállításán.

Közlekedési balesetek

Feltehetően az időjárás-változásnak is része van abban, hogy a hét végén több, súlyos sérüléssel járó baleset történt Szegeden és környékén. Mindent persze nem lehet a frontok számlájára írni. Az alábbi baleset például könnyűszerrel elkerülhető lett volna, amennyiben a 28 éves Masa Géza, Mórahalom, Gyepor 6. szám alatti lakos kivilágítja egy-fogatú lovaskocsiját. De nem tette, világitás nélkül közlekedett vele vasárnap este. Mórahalom felől Ásotthalom felé tartott, amikor a 22. kilométerköz közelében neki-ütközött kocsiának egy ugyancsak Mórahalom felől érkező személyautó. A balesetben a fogathajtó mellett helyet foglaló 55 éves Masa Gézáné sérült meg. Súlyos, életveszélyes sérüléssel vitték a mentők a II. sz. Sebészeti Klinikára.

János (Szeged, Bécsi körút 8—16.) súlyos, életveszélyes, a biciklis könnyű sérülést szenvedett. Csongrád belterületén, Tisza István 34 éves segéd-munkás (Tompa M. u. 14.) motorkerékpárjával az út-testről kisodródott és felborult. Tisza István a kórházba szállítás közben meghalt, utasa súlyosan megsérült. A vizsgálat eddigi adatai szerint Tisza a motorkerékpárt ittas állapotban, jogosítvány nélkül vezette.

A Bartók Béla tér és a Török utca kereszteződésében személygépkocsijával elütötte a hét végén a kijelölt gyalogátkelőhelyen közlekedő 19 éves Kalapos Istvánt (Szeged, Fésű utca 9/A) a 26 éves Kovács László, Szeged, Keresztöltés utca 17. szám alatti lakos. A gyalogos szerencsére csak könnyebb sérüléseket szenvedett.

Hétfőn már kora reggel balesethez riasztották Szegeden a rendőrséget. A Korda utcáról balra, a Tolberhin sugárútra kanyarodva kerékpárjával személyautó-nak ütközött az 56 éves Újházi Tibor, helybeli, Bokor utca 6. szám alatti lakos. Súlyosan megsérült.

Matematikaoktatás számítógéppel

Gazdasági munkaközösség alakult a közelmúltban az úgynevezett személyi számítógépes, felsőfokú matematikai oktatás módszerének kidolgozására és értékesítésére. E cél megvalósítására a Budapesti Műszaki Egyetem, a Kandó Kálmán Villamosipari Műszaki Főiskola, a Tanért, a Tudománysszervezési és Informatikai Intézet, valamint a Technoimpex fogott össze. Az ötlet Fenyő Istvántól, a műegyetem professzorától és Sima Dezsőtől, a Kandó Kálmán Villamosipari Műszaki Főiskola matematikai és számítástudományi intézet igazgatójától származik. A módszer a nyugati országokban már elterjedt, irógépnagyságú — a családi otthonok-

A sufni

Lukács György mondta a 60 esztendő Déry Tiborról: fejlődő író. Az irodalomkedvelők közül sokan meghökkentek a megállapításon. Hiszen Déry mögött remekművek voltak már. Am mégis Lukácsnak volt igaza. A legjelentősebb művek az író 60 éves kora után születtek. Az a gyanúm, hogy Lukács György Vészi Endréről is hasonlólt mondana,

ha élne. A sokmájú szerző egyre mélyebb, érettebb alkotásokkal örvendeztet meg bennünket.

Es ez különösen igaz a hangjátékokat író Vészi Endrere, aki Mándy Iván társaságában A sufni című darabjával megnyerte a rádió idel hangjátékpályázatát. Hogy miért? Bárdos Pál, aki a mű születésénél dramaturgként bábáskodott, állítja: „Ha egyszer az utókor csakugyan felfedezi a hangjátékokat, mint önálló műfajt, biztos vagyok benne, számotartják majd mindazt, amivel Vészi hozzájárult esztétikai nagyságához. Pedig Vészi a rádióban sem csinál mást, mint egyéb műfajában. Novellát, drámát és rádiós műveit a hajszaalerek bonyolult erezetével összefüggésbe, és még lírája is szervesen kötődik más munkáihoz.”

Egyáltalán nem véletlen, hogy a legjobb hangjátékok alkotói lírikus alkotók szerzők. Mándy is az. Az ő darabjáról azért nem ejtek most szót, mert ebben a rovatban nemrég szoltam az ő művészetéről. Vészi Endre persze másképpen lírai, mint ő, a köznapiságot tudja lírai magasságokba emelni. Ennek a hangjátékának hőse Nyári, a nyugdíjba vonuló munkás, aki szeretné végre megvalósítani önmagát. Az ember nem

akar nyom nélkül eltávozni a világból. Egy rá hasonlító tárgy, egy gondolat, ami csak az övé; mindegy, hogy mi, de valaminek túl kell élnie az esendő embert. És mindegyiket. Hogy aztán ez nem sikerül mindenkinek, azt bölcsen tudja az író. Nyári végül is csak műanyagból készült halacs-kák gyártására képes, s nagy ábrándjáról hamar ki-derül, hogy neveléséges fantazmagória. Am mégsem tudunk nevetni rajta. Mert ő legalább megpróbálta...

Az író nehezet kérdez a hallgatótól. Azt kérdezi, hogy mivégre is vagyunk a világon. S tulajdonképpen azt sugalmazza, hogy még hősenek, ennek a neveléséges Sziszfuszának az ábrándja is több, mint semmit sem csinálni.

Mindahhoz persze, hogy ilyen ép és szép rádióhaték jöhesse létre, Oze Lajos egyik legnagyobb alakítására is szükség volt. Ő is a folyamatosan fejlődő művészek közé tartozik, azok közé, akik egyre többet mondanak el azokról a figurákról, akiket alakítanak.

Csak egy dolog nem tett-szett. Tudom, hogy a mű-sorújságban kevés a hely, ám azt, hogy egy díjnyertes produkció szereplőgárdájának felsorolására nincs ele-gendő, azt sehogy sem értem.

P. F.